

GERMÁN KINGA

A KÉP A KÉP MÉDIUMÁBAN ÉS A KÖZTÉS TÁJAK TÜKÖRCSEREPEI

Dafna Talmor *Constructed Landscapes* kiállítása

TOBE Gallery, Budapest
2018. március 23 – április 21.

A képek valóságos valóságatlansága. Képutópiák. A sorozat fotói egyszerre léteznek, képként léteznek és egyben nem létező tájképek, hiszen ezekben a konkrét variációkban sehol sem láthatóak. Részleteik léteznek – Izraelben, Venezuelában, az Egyesült Királyságban, de összevágott, felszabdalt és újra összerakott állapotukban, tehát az itt kiállított verziójukban végül is nem létező tájképek, holott a TOBE galéria tereiben létezőként, képekként igen is jelen vannak! Tehát a folyamat során DAFNA TALMOR egy kibővített valóságot hozott létre. A képek valóságos valótlanágát.

A deperszonalizált és a kompozit nézőpont. A Kodak vagy más színes filmnegatívok olyan tájkép-sorozatokot rögzítenek, amelyeket Dafna utazásain szinte spontánul fényképezett. Emberek nélküli, szép, igazán szokványosnak tűnő tájképek. A művésznő évek múltán elővette ezt a személyes archívumát és vágóeszközökkel nyúlt bele a filmekbe, vágta össze őket, vágott ki belőlük részeket és alul vagy felülexponált nyerságait is egyenlő mértékben használva, újabb kompozícióváltozatokat rakott össze. Sokszor ugyanazt a kompozíciót variálja, miközben tónusfestészeti különbségekre koncentrált.

Ezáltal a személyes nézőpontot „kivágta”, „megvágta” és kompozit módszerrel egy nem személyes és ebben a formában nem létező tájat rakott ki. Az így létrehozott képek tehát betekintést engednek egy képi világba, amit kivágatként látunk.

Fogalmazhatunk úgy is, hogy ez az újrastrukturált valóság, egyfajta Augmented Reality analóg változata. Ebben az esetben a képek értelmezhetőek interfacék-ként is! Értelmet ebben a folyamatban nyernek és

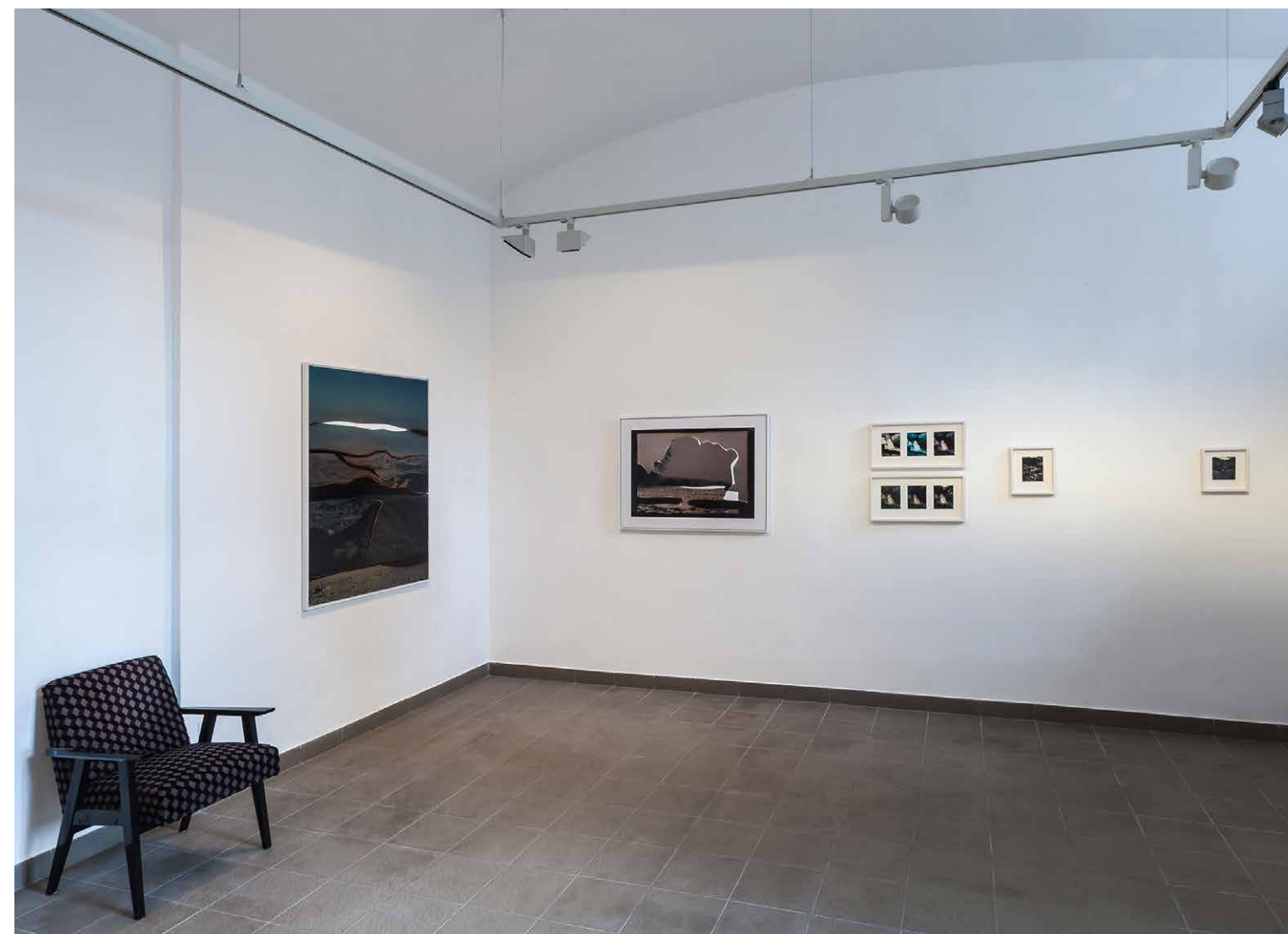
abban, amikor magát az alkotói folyamatot a művész minden érdeklődő számára hozzáférhetővé teszi. Az újrastrukturált képek befogadása érdekes módon sokkal jobban függ az egyének nézőpontjától és értelmezési készségeitől, mint a tájképként talált és rögzített eredeti felvételek.

Kutatások azt mutatják, hogy az interface az agy sötétkamrája, amely a környezet és a neuronális hálózat érzékeken keresztül összekapcsolásával folyamatosan alakul, konstituálódik. Az interface-ek tulajdonképpen a személyes valóság alakulásának helyei. Ezáltal az interface területei a mediatizálás helyei is. „Ezek a helyeken, amelyek egymáshoz nagyon közel vagy egymástól nagyon távol esnek, formák jönnek létre és itt már valóban formákat ismerünk fel. Ezeket a formákat kivetült állapotban, a rendelkezésünkre álló médiumokon keresztül érzékeljük. Ezáltal ezek a helyek olyan *élménypillanatokká* alakulnak, amelyek az élők változatos atmoszféráját alkotják. Bárhol, ahol interface-ek vannak,

Dafna Talmor
Cím nélkül, 2012

Dafna Talmor
Constructed Landscapes, TOBE Gallery, 2018 | részlet a kiállításból

Dafna Talmor
Cím nélkül, 2015

Dafna Talmor
Cím nélkül, 2018

tulajdonképpen pillanatnyi valóságaink tükröcserepeiként léteznek. A most, az itt kitágul, és sok-sok részben szóródik szét, ahol már nincs egyértelmű irány, hanem csak energiapontok.” (GERHARD JOHANN LISCHKA) Dafna saját szavaival, a kollázsolt, új negatívok, majd az azokból létrehozható fotogramok, C-printek az analóg és a digitális szeparált útjait ötvözik. A nagyméretű alkotásokon tekintetünk a pengeélek mentén fut tova, kis tájképrészletek vagy a ragasztószalag sávjainak árnyékai tükröződnek át a felületen, állnak össze kompozitközőkké.

Az alkotói folyamat megosztása. Ebben a megosztásban forr egybe a képjelentés és a kép saját lényege közötti különbség. Hiszen az eredetileg lefényképezett tájképeknél a MIÉRT kérdését nem tesszük fel, azonban a konstruált képeknél már igen. A miért folyamatának megértése és érzéki megtapasztalása a váratlan és a rendezett, a kép és a leképeződés helyzetét látatja.

Pont az alkotói folyamat nyilvánossá tétele teszi igazán kortársá Dafna Talmor attitűdjét. Workshopon, előadáson, interjúban, vagy konkrétan itt először, a vágófelület képként történő (fotogramm) bemutatásával Dafna felhívja a figyelmet arra, hogy a fotográfia, legyen az analóg vagy digitális, a buta és elavult megkülönböztetések alapján „alkalmazott” vagy „szabad”, nem más, mint médium. És nem maga a médium lesz a megértés, befogadás kulcsa, hanem ebben az esetben a filmnegatívok közösségben is megtapasztalható „megrendezése”.

Ha gondolati vagy tapasztalati síkon, például Dafna workshopján részt véve fogadjuk be a deperszonalizált és ez által univerzális kép-megfogalmazások ezen módozatait, akkor már egy olyan vers sem tűnik erőltetettnek, ahol a viszony fordított. Vagy mégsem?

„Vannak vidékek, gyönyörű tájak, ahol a keserű számban édessé izesül, vannak vidékek legbelül. Szavak sarjadnak rétjein, gyopárként sziklás bércein, szavak kapaszkodnak szavak véremmel rokon a patak, szívemben csörgedez csobog télen, hogy védjem befagyok páncélom alatt cincogat jeget-pengető hangokat tavaszok nyarak őszeim, maradékaim s őseim vannak vidékek viselem akár a bőrt a testemen meggyötört is gyönyörű tájak, ahol a keserű számban édessé izesül vannak vidékek legbelül”. (KÁNYÁDI SÁNDOR)

„...A FRAGMENTÁLIS GONDOLKODÁS MEGVÁLTOZTATJA A VIZUÁLIS APPARÁTUS” Beszélgetés Olga Tobreluts-cal

Az orosz képzőművész 2015-ben mutatkozott be Budapesten, a szentpétervári új akadémiisták Abszolút szépség című csoportos kiállításán a Ludwig Múzeumban. Az ő munkája reklámozta a kiállítást, ezen antik mellszobrot öltöztetett divatos pólóba. A kép a múzeum gyűjteményébe került. Az utóbbi félévben három egyéni kiállítása volt látható Magyarországon, mindegyiken más és újabb alkotásai szerepeltek. A Múcsarnokban a grafikai mellett a Faust virtuális változatát, a debreceni MODEMben a Feltámadás sorozatát, a fővárosi Ural Vision Galériában sztereo varióit, holográfjait mutatta be.¹

A művész pályája kezdetén Leningrádban építészetet tanult, ennek hatását így fogalmazza meg: „A legideálisabb képzés volt, magába foglalta a matematikát, fizikát, rajzot, ezért tudok a különböző művészetek szintézisével foglalkozni. A 21. században nagyon megváltozott a művészet. A fragmentális gondolkodásnak ez elengedhetetlen része. A kortárs ember sokat olvas, különböző idézeteket, részleteit a tudásnak, így fragmentális gondolkodása alakul ki. Ez megváltoztatja a vizuális apparátust, a felfogás új lehetőségei nyílnak meg. A Feltámadás témával kapcsolatban érdekes, hogy a művészettörténetben voltak ilyen felfogások a 20. század elején, az avantgárd születése idején. Az avantgarde a rendszer és a vallás teljes csődje, a cári család kivégzése idején, annak hátterében jött létre. Ezek fragmentális felfogását követi az egységes kinyilatkoztatás is. Amikor Krisztust levették a keresztfáról, az a kereszténység legsötétebb időszaka

¹ Abszolút szépség. Ludwig Múzeum - Kortárs Művészeti Múzeum, Budapest, 2015. július 10 - szeptember 13.; Új mitológia. Bp. Múcsarnok. 2017. szeptember 6 - november 12.; Mitológiák újratöltve. MODEM, Debrecen, 2017. november 25 - 2018. február 25.; A kert virágai. Ural Vision Galéria, Budapest, 2018. március 20 - június 10.

volt, akár a 19. századi romantikus festészet alkonya. Ezért vettem a reneszánsz három alapművét: Pontormo, Raffaello és Tizian festményét, és módosítottam azokat. Közlebb hoztam a bibliai felfogáshoz. Amikor levették Jézust a keresztről, sötétség uralta a mindenséget, amint a földre esett, megjelent az első fénycsóva. Majd elvitték a barlangba, ahol megtörtént a feltámadás, a csoda, amit senki sem látott. Mindenki úgy képzei el, hogy hatalmas fénysugarak özönlöttek. A festészeti figurativitás vége hasonló ahhoz, ahogy a test megszűnt létezni. Minden fényt megszüntettem, átdolgoztam komputerrel. Amit a reneszánsz mesterek nem tudtak megfesteni fény nélkül, azt, a szabályokat kicsit megsértve, Tizian próbálta megjeleníteni. Ilyen formán a bibliai esemény történetét párhuzamba állítottam a művészeti krízissel, megmutattam vizuálisan. Most szintén új nyelv születik, úgy hívnám, új avantgarde, mely nem ismétli a 20. századelőt, hanem a mai fragmentális gondolkodás terméke, mely a tudatban eggyé áll össze. A nagy Feltámadás kép alapján geometrikus, pixelszerű formák mögött végül összeáll a Pontormo festmény.”